

1.0 VULA VAKAVITI

VULAIKELIKELI (via veidonui kei na Maji)

Tau bi na uca, na wainigasau. Lutu na yaseyase. Keli tiko na uvi, vakabibi na uvi balavu. Tei na kumala me vakalewe. Se qai se tiko na gasau, se bera na duruka. Matua na ivi, na vutu, e so na mataqali uto.

Keli na qara ni kaca (lagio) me tavu. Era kumukumuni na dilio mera vakarau vuka. Sa tu tale na bicitoka (kawakawasā).

Daba na mana, matua na kuka, qari. Drava na waitui, uro na ika, ca totolo.

VULAIUCA (Maji-Me vakacaca)

Tunumaka tu na vanua, tau vakalevu na uca, gauna ni dobui kei na waluvu. E dau yacana tale ga na *vulaibotabota*, ni bota kina na uvi, tikau, tivoli. Wāgunu lelevu ni taucoko na vula, gauna ni vakaba kuka kei na kucokucoraki (butu manā).

2.0 WAI VAKAVITI

1. TINANIGONE MALUMALUMU -*mamada mai ena vakasucu.*

1. Vusoi na drau ni vativati kei na wakana, drau ni wābī kei na botebotekoro, gunu ni bera na kana me bogi 4, qai yadua eveivula.
2. Tuki na vuni vativati, vusoi, gunuvi vakatolu ena dua na siga, sui tale gā na daliga kei na ulu.
3. Kari na tolo ni wīkau kei na kavika vula, vuloni, vusoi, gunuvi ni vula dua oti o

tinanigone.

iVakamacala ni kau

Vativati *n m* kau sala vaka na ota, tubu lailai toka ga, kune vakalevu e ruku ni vunikau, yasa ni vale &s; tv **draubasabasaga** [Gonedau], **draubasaga** [Vanualevuiloma, Koro], **drauibasabasaga** [Ovalau], **kinitigwanena** [Magodro], **kini`iganena** [Rakiraki], **robotiganena** [Savatu], **quruquru** [Vanualevuicake];

Wabi *n m* wa sala, drau vavaku, se vulavula lalai, dra vulavula; tv **bitabita** [Vuda, Nadroga], **bitebite** [Kadavu, Lauicake, Koro, Vatulele], **bulibulisivaro** [Rewa], **draubibi** [Vanuabalavu, Cicia], **drauduga** [Gonedau], **wabibi** [Vanuabalavu], **wabibi** [Ovalau, Gau, Vatulawa], **wabitabita**, **wabitebite** [Serua], **watabua** [Matailobau];

Botebtekoro *n m* kau lailai sara ni yasa ni vale kei na iteitei &s, drau mokimokiti momoto, vutivutia na tolonga, se vulavula lalai; tv **betebetekoro**, **botebtekoroyalewa** [kadavu], **huguvanua** [Nadroga], **suguvanua** [Serua, Rakiraki], **sukuvanua** [Serua, Rakiraki], **usuvanua** [Solevu-Bua] , `adivilivili, `eve`evedre`a [Vanualevuicake];

Wikau – *sega kena ivakamacala ena ivola ni Wai Vakaviti kei iVolavosa Vakaviti*

Kavika *n m* kau vuata vua ena vulaikatakata, drauna e somusomuna, se lokaloka, vuana e tubu etolona, vuana ni dreu e malumu na lewena;

2. TONA -*m mate ni yagoda tabu - dewa enaveiyacovi; dau mosi, rara, nana, teteva*

nagacagaca tale esō, dau mataboko se lialia na gone e tauvi tona na tinana.

tona - yacana rarabatona ni Idia - Moce

1. Tuki na cagolaya, drau ni weleti kei na boiboidā, saqa, gunuvi ni bera na kana.

iVakamacala ni kau

Cagolaya *n* m co lailai lekaleka, drau i babalavu, wakana e tete, se molimoliqi, na sena oya qai dau babasika mai kina na sena vulavula lalai. Ni mate na sena, dau tukuni ni sa matua na cagolaya; tv **cagola** [Lau], **cagolawe** [Bau, Verata], **dalahika** [Vatulele], **dalasika** [Yasayasaira], **dalosika** [Yasayasabeqa], **danidani** 2 [Suva], **drove** [Koro, Vanualevu, Vanuabalavu], **layalaya** [Ovalau], **rubi** [Kadavu], **sago** [Kadavu], **ulaulairabici**, **iulaulairabici** [Rewa].

Weleti, kunei vakalevu ena veiyasanivale kei na iteitei. Na drauna e rabailalai momoto lumisa, na sena e vulavula lalai matailima. Na vuana e moqimoqili toka, vulavula qai boica ni dreu;

Boiboida *n* m kau levu toka ni lomanivanua, na drauna e babalavu momoto, na sena e vulavula, boica ena siga, boi kamikamica ena bogi; tv **batibona** [Wainibuka, Qoma], **batibone** [Naitasiri], **boborida** [Vanualevuiloma], **boiboita** [Serua, Namosi, Ba], **bonakibure** [Rakiraki], **buibuita** [Waya, Vuda, Savatu, Nadrau, Vatulele], **burebureda** [Vanualevuicake], **kauboiboida** [Yasayasabeqa], **kauda** [Bau, Verata, Ovalau], **`elekeige`i** [Vanualevuiloma];

3.0 IVOSAVOSA VAKAVITI

iVosavosa Vakaviti

Na ivosavosa cava e dau cavuti vua e dua e sa soro! Sa sega tale na ka e yaluyaluma rawa.

Kena isau: Kuvu nona Dravu

iVakamacala

Sa soro! Sa sega tale na ka e yaluyaluma rawa. Oqo kevaka e dua e sota kei na dua na ka kaukaua ka sega sara ga ni lewa rawa kina e dua na ka, mevaka beka na nona karaci ka vosataki vakaca sara e dua na tamata ena vuku ni dua na nona cala vua na nona turaga, se dua tale ka uasivi cake mai vua.